

ramo postati iskreno kritični do vseh neomodernističnih izvajanj in ostati trdni na jasnih naukah in načelih Cerkve in njenega učiteljstva. Učiteljstvo Cerkve ima posebno varstvo Sv. Duha, ki je zaneslivejše od samozvane karizmatične »navdihnjenosti« posameznih teoloških pisateljev.

Vem, da nekateri to delajo s plemenitim namenom, da bi ljudem, ki so se Bogu odtujili, spet Boga in vero približali. A prepričan sem, da tistim, ki so se pogreznili v materializem, ne taka in ne drugačna razlaga verskih resnic ne bo pomagala. Take lahko spreobrne le sunek milosti od zgoraj, ali pa suhek neizogibnega trpljenja. In zlasti za trpljenje je vsak človek dovzeten. Če ga kaj more pripraviti k razmišljanju, potem je to gotovo trpljenje.

Ali je svetništvo vsakdanja in navadna pot?

Po mnenju nekaterih modernih teologov menda celo svetništvo ni nebon poseben podvig. Človek mora povsem mirno in skromno prehoditi svojo življenjsko pot. Naj ne priželjkuje nič izrednega, naj celo ne prosi za posebne milosti, ampak naj se preda valu povprečnosti, ki da je znak prave krščanske ponižnosti. Mar je tako pisanje po katoliških nazorih res povsem pravilno? V prvem zvezku »Življenja svetnikov« v uvodu pri poglavju »Misli za sklep«, pa takole beremo: »K višji in najvišji svetosti so poklicani vsi kristajni brez razlike stanov in poklica. Nobenemu udu božje Cerkve dostop k svetosti ni zaprt, vsakemu je dana možnost, da ga Bog pokliče in vodi po svoji milostni izbiri. Vsak poklicani doseže svetost, če junaško in stanovitno živi iz prijetih milosti« (stran 57). Živeti svetniško se potemtakem pravi junaško živeti, to pa ni tako enostavno in vsakdanje, kot si to morda ta ali oni misli. Svetništvo je zares herojstvo, le da je to pri nekaterih svetnikih bolj vidno, pri drugih pa manj. Tako je in tako bo. Zato menim da ni nobene potrebe, da se nauk o duhovnosti in svetništvu revidira, če je kdo, ki bo to spreminjal, potem je to edino Sveti Duh. Njegovemu vodstvu se podrejamo in pustimo zato raje svetno modrost postrani. Duh je, ki ožiljava! Spiritus est qui vivificat! Zato je Cerkev v vseh časih imela svetnike in ravno svetništvo je po drugi strani bilo vedno živ dokaz prisotnosti božjega Duha v njej.

Vilko Šolinc

»NAROD BOŽJI I AUTORITET BISKUPA«

Pod gornjim naslovom pokušao je Vilko Šolinc u »Službi Božjoj« (XII, 1972,2) objasniti neke stvari iz dokumenta naših biskupa: »Crkveno učiteljstvo i rast vjere« (Zagreb, 1971). Unatoč dobroj volji i nastojanju koje je uložio njegovo se objašnjenje ne bi moglo prihvatiti. No slažemo se »da je od velike koristi, ako se stvari dobro sagledaju i pojmovi pročiste« (str. 131).

Na tvrdnju spomenutog dokumenta: »Tim Duhom obdaren je svaki vjernik, i zbog toga je cijela Crkva kao narod Božji kraljevski, svećenički i proročki narod« nije opravdana primjedba Šolinčeva: »Ali se ovdje ništa ne objašnjava da se taj duh (m. op) ne daje svima u jednakoj mjeri (m. op)« (str. 131). Do-

kumenat govori o Duhu Svetomu, božanskoj osobi, i to nije »taj duh« o kojem govori Šolinc. Duh Sveti ne može se davati na mjeru (Iv 3,34) nego sav ili nikako. O većoj ili manjoj mjeri ne može biti ni govora, kad je govor o Duhu, jer on nije sastavljen od dijelova. Druga je stvar što će taj Duh u pojedinim ljudima raditi. Njegova aktivnost može biti različita, ali on ostaje uvijek isti cio (usp. 1 Kor 12,4—11).

Neprihvatljiva je tvrdnja kao objašnjenje da su biskupi »svakako u posjedu većih darova Svetoga Duha, pa je slušanje biskupa i zbog toga potrebno« (str. 131). Prema 1 Kor 12,31—13,13, najveći je dar Duha ljubav. A ta ni po svojoj naravi ni po intenzitetu nije privilegij biskupa kao biskupa nego vjernika kao vjernika. Nigdje u Sv. pismu ne stoji da je biskupi posjeduju u najvećoj mjeri. Pa kad bi i bilo tako, formalni razlog poslušnosti biskupima ne bi bila ljubav nego karizma upravljanja (1 Kor 12,28). A ta nije »najveće«, jer apostol Pavao veli: »Kada bih sve ljudske i anđeoske jezike govorio, a ljubavi ne bih imao, bio bih mjed što ječi i praporac što zveči« (1 Kor 13,1). To je uostalom i sam dokumenat jasno istakao.

Šolinc neodređeno govori o biskupima i poslušnosti prema njima, dok dokumenat jasno i, relativno, opširno o tom razlaže. U njemu se ističe biskupski zbor kao nosilac neprevarljivog učiteljstva, a ne pojedini biskupi. Pojedinci mogu i pogriješiti u učenju. Povijest crkvenih sabora svjedoči da je nekad i pokoja stotina biskupa zastupala materijalnu, a nekad i formalnu berezu. U to se ne bi mogla jednostavno uklopiti tvrdnja da je »slušanje biskupa i zbog toga potrebno« (str. 131). Dokumentat na više mjesta, posebno u točkama 26, 33 i 34, jasno ističe narav učiteljske službe, njezine nosioce te poštovanje i poslušnost koja im se i pod kakvim uvjetima duguje.

Razdioba na »redovito« i »neredovito« propovijedanje Evanđelja, u najmanju ruku, nije sretna. U Crkvi su svi dužni propovijedati Evanđelje. Tu nema ni iznimke ni prekida. Dužnost se odnosi na sve vjernike, a ne samo na biskupe i svećenike. Ako bi se smjelo govoriti o nekoj »redovitoj« službi propovijedanja, onda su to na prvom mjestu tiče roditelja. Oni su nas najprije poučili u Evanđelje na koje smo dali odgovor vjerom. U većini slučajeva biskupi i svećenici stižu kasnije. Ono što dijeli biskupski zbor od drugih pojedinačnih propovjednika Evanđelja, izuzev Papu koji ma posebnu karizmu neprevarljivosti, jest sposobnost (karizma) točnog i sigurnog definiranja ili povlačenja granice između objavljene istine i krive nauke. I u tom je dokumenat jasan, prije svega, u podnaslovima: »Crkveno učiteljstvo«, »Teologija« i »Aktivni odnosi crkvenog učiteljstva«.

Također smetaju neusklađene tvrdnje u Šolinčevu tumačenju: »... svećenici svojom pastirskom službom i svećeničkim redom primili su prilikom ređenja posebnu mjeru milosti (potcr. R.) koju inače vjernici ne posjeduju« (potcrt. R.) i »Naravno može (potcr. R.) i pokoji laik biti više obdaren milošću (potcr. R.) nego njegov župnik, ali to je redovito samo iznimka« (str. 131).

Protivi se Sv. pismu tvrdnja: »Sigurno je pogrešno... da je svaki kršćanin karizmatik« (str. 131), jer sv. Pavao uči: »Svatko ima svoj posebni dar (harisma)« (1 Kor 7,7).

Na kraju, biskupi nisu govorili o karizmatičkom učiteljstvu ne temelju Homjakova. Stoga tvrdnja da nauka naših biskupa »znači približavanje kršćanskom istoku« (str. 131) ne zvuči istinito. Nije govor o nauci koju Crkva tek sada prihvaća i tako se »približuje« Istoku, nego o pokladu vjere koji Crkva uvijek čuva, a sad ga posebno ističe.

Ljudevit Rupčić

GABRIJEL MARCEL

— SPIRITUALISTIČKI EGZISTENCIJALIST, FILOZOF NADE —

Gabrijel Marcel, bez sumnje najslavniji predstavnik francuskog **spiritualističkog egzistencijalizma**, filozof je — **nade**, veli B. Modin, u kršćanskom filozofskom krugu. (L. Osser. Rom. nr 66, od 19. III 1972.) On se obratio filozofiji **nade** da nađe riješenje problema ljudske egzistencije, drukčije od onoga koje su dali drugi egzistencijalisti, a posebno **Heidegger** i **Sartre**, koji su dali riješenja puna tjeskobnih analiza, nihilističkih i za čovjeka očajnih. Dočim, Marcelov — egzistencijalizam i filozofija nade među sobom se intimno spajaju: **egzistencijalizam** mu je opća matica u kojoj se nada začimlje i razvija.

Četiri su Marcelova glavna djela u kojima se direktno bavi problemom nade: **Biti i imati**, **Problematicni čovjek**, **Čovjek putnik i Otajstvo bitka**. U I djelu sabire i registrira prve nepovezane refleksije o problemu nade. U II ostvaruje profinjenu analizu, povijesno-spekulativnu, o **nemiru** koji je prirodni humus iz kojeg niče nada. U III razvija sistematsko raspravljanje, i produbljeno, o nadi, ističući njezine specifične vidove i ontološke pretpostavke. U IV iznosi neka vrlo sugestivna razmatranja o trnovitoj temi odnosa između smrti i nade.

Heidegger, **Sartre**, i drugi egzistencijalisti, u svojim gorkim fenomenološkim analizama ljudske situacije osvijetlili su karakteristične motive tjeskobe i očaja, i zaključili su: »**Čovjek je tjeskoba**«. Ali, oni su sa svojim istraživanjem nehotice pobudili pažnju na nadu, jer je ona direktno protivna tjeskobi. U tom nastojanju bio je posebno osjetljiv Gabrijel Marcel koji je pokazao protiv Heideggera i Sartre-a da je čovjek zaista vrlo duboko zarezan od nemira, ali prirodni izlaz iz tog nemira nije u tjeskobi, još manje u očaju — **nego u nadu**.

Prema mišljenju Marcela, filozofije egzistencije, temeljene na tjeskobi, svršile su svoje vrijeme i s pravom se može strahovati da vode u slijepicu. One se mogu obnoviti jedino preko **meditacije nade i radosti**. Marcel precizira: »rekao sam — »radosti« —, a ne »zadovoljenja«, jer ono se odnosi samo na imati, a to je, bez sumnje, najpropadljivije što je u nama. Dočim, radost, pa što se o njoj mislilo, ne isključuje nemir kakav se pokazao kod sv. Augustina. Ona je čežnja jednog »bitka — manje« k »jednom bitku-više«. I može se desiti da ne može naći vlastitu svrhu nego »iznad uskih granica — unutar kojih se odvija naša pojavna egzistencija — u jednoj amoroznoj kontemplaciji koja